

Konspekt wykładu: Zasady orzekania w sprawach o wydanie wyroku łącznego, Popowo 28 – 29 stycznia 2008 r.

Autor wykładu: Dr Dariusz Kala, SSO del. do SA w Gdańsku, adiunkt w Katedrze Postępowania Karnego UMK w Toruniu

I. Warunki i zasady orzekania kary łącznej

1. Kształtowanie się instytucji kary łącznej i jej istota
2. Tryby wymiaru kary łącznej
  - A. Tryb podstawowy
  - B. Tryb wyroku łącznego
  - C. Szczególne sytuacje wymiaru kary łącznej
3. Realny zbieg przestępstw
4. Zbieg kar podlegających łączeniu
  - A. Zasady łączenia kar jednorodzących
    - zasady łączenia kar grzywnien
    - zasady łączenia kar ograniczenia wolności
    - zasady łączenia terminowych kar pozbawienia wolności
    - zasady łączenia kar najsurowszych
  - B. Zasady łączenia kar różnorodzących
  - C. Zasady łączenia środków karnych
5. Warunkowe zawieszenie wykonania kary a wyrok łączny
6. Pośredni wyrok łączny a granice kary łącznej
7. Dyrektywy wymiaru kary łącznej orzekanej wyrokiem łącznym
8. Wykonanie kar a postępowanie o wydanie wyroku łącznego

II. Zagadnienia procesowe wyłaniające się w praktyce orzekania w przedmiocie wyroku łącznego

1. Charakter prawny wyroku łącznego
2. Procesowe usytuowanie i przedmiot postępowania o wydanie wyroku łącznego
3. Przesłanki postępowania o wydanie wyroku łącznego:
  - A. Przesłanki dodatnie
    - Podsądność polskim sądom karnym
    - Właściwość sądu
    - Istnienie stron procesowych
    - Prawomocność wyroków skazujących
  - B. Przesłanki ujemne
    - Immunitety
    - Przedawnienie
    - Stan rzeczy osądzonej
    - Zawisłość sprawy
    - Amnestia
4. Uczestnicy postępowania:
  - A. Sąd
  - B. Strony
    - Skazany
    - Problem innych stron
  - C. Przedstawiciele procesowi stron
    - Przedstawiciel ustawowy
    - obrońca
  - D. Rzecznicy interesu społecznego
    - Prokurator
    - Przedstawiciel społeczny
  - E. Pomocnicy procesowi
  - F. Pozostali uczestnicy postępowania
5. Przebieg postępowania:
  - A. Wszczęcie postępowania
    - Wszczęcie postępowania z urzędu
    - Wszczęcie postępowania na wniosek
  - B. Postępowanie przed sądem pierwszej instancji

- Czynności poprzedzające rozprawę
  - Rozprawa
  - Orzeczenia kończące postępowanie
    - wyrok łączny
    - postanowienie o umorzeniu postępowania
  - Dalsze postępowanie przed sądem pierwszej instancji
- C. Postępowanie przed sądem odwoławczym
- Postępowanie apelacyjne
  - Postępowanie zażaleniowe
- D. Wykonanie wyroku łącznego
6. Nadzwyczajne środki zaskarżenia wyroku łącznego oraz postanowień kończących postępowanie w przedmiocie jego wydania
- A. Kasacja
- B. Wznowienie postępowania
7. Utrata mocy wyroku łącznego
- A. Wydanie nowego wyroku łącznego
- B. Uchylenie lub zmiana wyroku jednostkowego stanowiącego podstawę wyroku łącznego

Literatura:

- T. Całkiewicz, Dyrektywy wymiaru kary łącznej orzekanej wyrokiem łącznym, *Pal.* 2006, z 7-8;
- K. Daszkiewicz, Przepięstwo ciągłe i ciąg przestępstw, *Prok. i Pr.* 1997, nr 11;
- Idem, Kary za przestępstwa ciągłe i ciągi przestępstw, *Prok. i Pr.* 2002, nr 5;
- D. Kala, Postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Zagadnienia karnomaterialne i procesowe, Toruń 2003;
- D. Kala, Uczestnicy postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego na tle rozwiązań dawnego i nowego ustawodawstwa karnego procesowego [w:] *Przemiany polskiego prawa (1989 – 1999)* pod red. E. Kustry, *Studia Iuridica Toruniensia*, Toruń 2001;

- D. Kala, Obrońca w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego, Pal. 2003, z. 7 – 8;
- P. Kardas, Zasady odpowiedzialności za przestępstwo popełnione w warunkach ciągłości w świetle regulacji nowego polskiego Kodeksu karnego z 1997 r., Cz.PKiNP 1999, nr 1;
- B. Kolasiński, Kara grzywny w kodeksie karnym, Prok. i Pr. 1999, nr 3;
- Z. Krauze, Kara łączna w polskim prawie karnym, Pal. 1972, nr 1;
- Idem, Określenie czasu popełnienia przestępstwa a możliwość wydania wyroku łącznego, NP 1969, nr 5;
- Z. Kwiatkowski, Odmowa wydania wyroku łącznego na tle projektu kodeksu postępowania karnego, PPK 1993, nr 19;
- Idem, Przesłanki procesowe w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego, RPEiS 1989, nr 1;
- Idem, Istota i charakter prawny wyroku łącznego, NP 1988, nr 9;
- Idem, Istota postępowania o wydanie wyroku łącznego, Pal. 1988, nr 8-9;
- Idem, Wszczęcie postępowania o wydanie wyroku łącznego, Prob. Praw. 1988, nr 1;
- Idem, Strony procesowe oraz ich przedstawiciele procesowi w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego, Prob. Praw. 1987, nr 8-9;
- Idem, Kara łączna na tle orzecznictwa i doktryny, Prob. Praw. 1984, nr 8-9;
- Idem, Zagadnienia procesowe wyroku łącznego, NP 1984, nr 1;
- J. Majewski, O niektórych wątpliwościach związanych z wykładnią przepisów dotyczących orzekania grzywny w nowym kodeksie karnym, Pal. 1998, z. 3-4;
- W. Marcinkowski, Wybrane zagadnienia z praktyki stosowania prawa karnego materialnego i procesowego, WPP 2006, nr 2;
- M. Niewiadomska, Wokół kary łącznej grzywny, Pal. 2004, nr 11-12;

- J. Raglewski, Kontrowersje związane z orzekaniem kary łącznej na tle kodeksu karnego, PiP 2003, nr 5;
- T. Razowski, Orzekanie zakazu prowadzenia pojazdów w wyroku łącznym, Prok.i Pr. 2004, z. 4;
- S. Stachowiak, Wyrok łączny w ujęciu kodeksu postępowania karnego, Prok. i Prawo 1999, nr 11-12;
- Dostępne komentarze i podręczniki do kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego (rozdział IX kodeksu karnego – Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych; rozdział 60 kodeksu postępowania karnego – Wyrok łączny).

Wybrane orzecznictwo Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych

I. Problematyka materialnoprawna:

1. Wyrok Sądu Najwyższego z 2007.03.22, V KK 188/06, LEX nr 260697

Sąd orzekający w sprawie o wydanie wyroku łącznego nie może ponownie rozstrzygać o kwestiach przesądzonych już w wyrokach ustalających kary podlegające połączeniu, np. rodzaj orzeczonej kary pozbawienia wolności. Jeżeli w wyrokach podlegających łączeniu sprawcy wymierzono kary bezwzględne, to taki też charakter musi mieć kara łączna. Orzekając zaś karę łączną, nawet wówczas, gdy kary jednostkowe są bezwarunkowe, możliwe jest również orzeczenie kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

2. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 2007.03.14, II AKa 44/07, KZS 2007/4/27

Związek przedmiotowy zbiegających się realnie przestępstw ocenia się według tożsamości lub podobieństwa dóbr naruszonych poszczególnymi z nich oraz zwartości czasowej i miejscowej ich popełnienia. Związek podmiotowy rozumie się jako podobieństwo rodzaju winy i zamiarów.

3. wyrok Sądu Najwyższego z 2007.03.01, V KK 4/07, Prok. i Pr. 2007/6/8

Nie ma podstaw do twierdzenia, że wyrok łączny powinien zawsze powodować poprawę sytuacji skazanego. Uregulowanie zawarte w art. 88 k.k. in fine dopuszcza (...) pogorszenie tej sytuacji przez orzeczenie jako kary łącznej dożywotniego pozbawienia

wolności, mimo iż za poszczególne przestępstwa kara taka nie została skazanemu wymierzona.

4. postanowienie Sądu Najwyższego z 2007.02.14, II KK 381/06, OSNKW 2007/4/34

W układzie procesowym, w którym sąd uprawniony do wydania wyroku łącznego rozważał możliwość orzeczenia kary łącznej za przestępstwa popełnione w warunkach temporalnych, określonych w art. 85 k.k. (a więc pozwalających na wymierzenie kary łącznej) i połączył - węzłem kary łącznej - kary wymierzone za niektóre z tych przestępstw, zaś odmówił połączenia kar wymierzonych za inne przestępstwa pozostające w zbiegu realnym, co znalazło wyraz w częściowym umorzeniu postępowania na podstawie art. 572 k.p.k., nie dochodzi do naruszenia zasady ne bis in idem także w sytuacji, gdy wymierzona kara łączna obejmuje skazania jedynie za te przestępstwa, które zostały już objęte wyrokiem łącznym uprzednio wydanym. W takiej sytuacji procesowej przedmiotem rozważań, a następnie przedmiotem rozstrzygnięcia sądu nie była ta sama kwestia, która została już uprzednio prawomocnie rozstrzygnięta.

5. postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 2006.12.29, II AKz 634/06, LEX nr 211715

Rozstrzygnięcie sądu, wykluczające możliwość połączenia w karę łączną kilku kar pozbawienia wolności wymierzonych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, za przestępstwa pozostające w zbiegu, w oparciu o brak przesłanki z art. 69 k.k. do zawieszenie wykonania kary łącznej, jest rozstrzygnięciem w przedmiocie wymiaru kary, a nie tylko warunków wydania wyroku łącznego i dlatego powinno zawsze zapaść po przeprowadzeniu rozprawy głównej, w formie wyroku.

6. postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 2006.12.20, AKz 594/06, Lex nr 211711

Skazanie za zbiegające się przestępstwa na kary zasadnicze pozbawienia wolności i kary ograniczenia wolności, popełnione zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw, skutkuje obligatoryjnym wymierzeniem kary łącznej pozbawienia wolności, według zasad określonych w przepisie art. 87 k.k. i to także wówczas, gdy kara ograniczenia wolności została już zamieniona na zastępczą karę pozbawienia wolności.

7. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 2006.12.14, II AKa 256/06, OSAB 2006/4/41

Uprzednio orzeczona kara łączna nie może pozostać bez znaczenia dla kształtowania granic kary w wyroku łącznym czy to ze względu na stan powagi rzeczy osądzonej czy też konieczność pozostawienia "ślądu" poprzedniej kary łącznej.

Odmienne poglądy do których odwołał się Sąd Okręgowy, a także stanowiska niektórych przedstawicieli doktryny negujących wpływ poprzednio orzeczonej kary łącznej na nową karę łączną są stanowiskami odosobnionymi, kontrowersyjnymi i wydaje się, że

mogą mieć znaczenie - przy respektowaniu interesu skazanego - ewentualnie w odniesieniu do dolnej granicy kary łącznej, która może być niższa niż wcześniejsza kara łączna.

8. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2006.12.12, II AKz 616/06, Apel.-W-wa 2007/1/82

Zawarty w art. 85 kk zwrot "zanim zapadł pierwszy wyrok" odnosi się do pierwszego chronologicznie a nie pierwszego historycznie wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego (kolejnych) wyroków.

9. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 2006.06.09, I KZP 11/06, OSNKW 2006/7-8/64

Wykonanie w całości lub w części poszczególnych kar wymierzonych za zbiegające się przestępstwa (art. 92 zd. 1 k.k.) oznacza zarówno wykonanie jedynie niektórych z nich, jak i nawet wykonanie wszystkich tych kar. W konsekwencji, odbycie przez skazanego - w chwili orzekania w przedmiocie wydania wyroku łącznego - wszystkich kar wymierzonych w warunkach określonych w art. 85 k.k., nie stanowi przesłanki umorzenia postępowania na podstawie art. 572 k.p.k.

Glosy: Kardas P. PS 2007/2/139; Wysocki D. OSP 2007/7-8/91; przegląd orzecz.: Stefański R.A. WPP 2007/2/92

10. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 2006.05.30, II AKa 126/06, Prok.i Pr. 2007/2/14

Oczywiste jest, że skoro art. 85 k.k. określa zasady orzekania kary łącznej w przypadku, gdy sprawca popełnił przypisane mu przestępstwa w ich realnym zbiegu, a art. 91 § 2 k.k. dotyczy sytuacji, w której sprawca popełnił w warunkach określonych w art. 85 k.k. dwa lub więcej ciągów przestępstw określonych w § 1 art. 91 k.k. lub ciąg przestępstw oraz inne przestępstwo, to powołanie w podstawie prawnej wymiaru kary łącznej art. 85 k.k. i art. 91 § 2 k.k. jest wadliwe. Niewątpliwie w niniejszej sprawie jest to, że Sąd Okręgowy obowiązany był orzec karę łączną sprawcy, któremu wymierzono kary jednostkowe za dwa ciągi przestępstw i za inne przestępstwo. W takiej sytuacji, podstawą prawną wymiaru kary łącznej winien być art. 91 § 2 k.k. i tylko ten przepis należy powoływać, konstruując wyrok. Określa on jednoznacznie, jak należy postępować w razie zbiegu ciągu przestępstw i innego przestępstwa i dlatego też zbędne jest wskazywanie jako postawy prawnej wymiaru kary łącznej również art. 86 § 1 k.k., bo zasady orzekania kary łącznej w takiej sytuacji są określone w art. 91 § 2 k.k.

11. wyrok Sądu Najwyższego z 2006.04.03, V KK 487/05, OSNKW 2006/6/59

Kodeks karny nie przewiduje łączenia kary zasadniczej pozbawienia wolności oraz kary zastępczej pozbawienia wolności.

12. wyrok Sądu Najwyższego z 2006.01.05, WK 26/05, OSNKW 2006/2/21

Łącząc orzeczone różnymi wyrokami jednostkowe kary ograniczenia wolności z określonym w stosunku miesięcznym wymiarem czasu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, sąd w wyroku łącznym obowiązany jest - ze względu na treść art. 86 § 3 k.k. w zw. z art. 35 § 1 k.k. - na nowo określić wymiar godzin tej pracy w stosunku miesięcznym.

Glosa: Przyjemski S.M., WPP 2006/2/148

13. wyrok Sądu Najwyższego z 2005.12.16, V KK 414/05, OSNwSK 2005/1/2519

W razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i bez warunkowego zawieszenia - orzeczenie kary bez warunkowego zawieszenia jej wykonania nie jest dopuszczalne. Objęcie takich kar karą łączną byłoby możliwe jedynie wówczas, gdyby sąd, stwierdziwszy istnienie przesłanek z art. 69 k.k., zdecydował się na warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej pozbawienia wolności.

Zob. też uchwała Sądu Najwyższego z 2001.03.27, I KZP 2/01, OSNKW 2001/5-6/41 oraz glosy:

krytyczna: Grzegorzyc K. WPP 2001/2/150

krytyczna: Gajewski M. M.Prawn. 2001/18/940

częściowo krytyczna: Matras J. Prok.i Pr. 2002/1/119

krytyczna: Marcinkowski W. WPP 2002/3/160

i przeglądy orzecznictwa:

przeгляд orzeczn.: Stefański R.A. WPP 2002/1/101

przeгляд orzeczn.: Stefański R.A. WPP 2002/2/68

14. wyrok Sądu apelacyjnego w Lublinie z 2005.12.01, II AKa 265/05, Prok.i Pr. 2006/6/23

Mimo dążenia do szczegółowej regulacji problematyki kary łącznej nie przewidziano w kodeksie karnym sposobu łączenia grzywien orzeczonych w obu tych systemach (choć grzywny kwotowe mogą być orzekane nadal na podstawie ustaw szczególnych na mocy art. 11 p.w.k.k.). Niewątpliwie mamy do czynienia z luką w prawie. W doktrynie prawa karnego dość szeroką akceptację znalazła koncepcja polegająca na zamianie grzywny orzeczonej kwotowo na grzywnę w stawkach dziennych - ustalając wysokość stawki na podstawie art. 33 § 3 k.k. i dzieląc przez tę liczbę kwotę orzeczonej grzywny, aby uzyskać w ten sposób liczbę stawek [tak: W. Wróbel, Grzywna w nowym kodeksie karnym, (w:) Nowa kodyfikacja karna, Warszawa 1998, s. 75-76; A. Marek, Komentarz do kodeksu karnego, Część ogólna, s. 248]. Wymaga to jednak ustalenia przez sąd orzekający wysokości stawki, kierując się stanem faktycznym istniejącym w momencie dokonywania ustaleń - zgodnie z wymogami art. 33 § 3 k.k.

15. wyrok Sądu Najwyższego z 2005.11.22, V KK 129/05, LEX nr 164372

1. Wymierzeniu kary łącznej, także w wyroku łącznym, nie stoi na przeszkodzie fakt, że poszczególne kary zostały orzeczone za przestępstwo skarbowe i przestępstwo pospolite (określone w innej ustawie karnej), skoro art. 20 § 2 k.k.s. nakazuje stosować odpowiednio art. 85 k.k., zaś art. 113 § 1 k.k.s. stanowi, że w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, a więc art. 569 i następane.

2. Kara pozbawienia wolności oraz zastępcza kara pozbawienia wolności nie odpowiadają kryterium wymierzenia innych kar podlegających łączeniu, zawartemu w art. 85 k.k., a odnoszącemu się do kar wymienionych w art. 87 k.k. i 89 § 1 k.k. (które stosuje się odpowiednio zgodnie z powołanym art. 20 § 2 k.k.s.).

16. wyrok Sądu Najwyższego z 2005.11.09, V KK 346/05, OSNwSK 2005/1/2047

W sytuacji gdy sąd zarządził na podstawie art. 71 § 2 k.k. wykonanie kary pozbawienia wolności, orzeczona przy jej zawieszeniu na podstawie art. 71 § 1 k.k. kara grzywny nie podlega już wykonaniu, brak jest więc podstaw prawnych wymaganych w art. 85 i 86 k.k. do połączenia jej w wyroku łącznym z inną karą grzywny.

17. uchwała Sądu Najwyższego z 2005.10.27, I KZP 31/05, OSNKW 2005/11/104

przeгляд orzeczn.: Stefański R.A. WPP 2006/1/81

Artykuł 86 § 1 k.k. przewiduje możliwość wymierzenia kary łącznej obejmującej grzywny orzeczone na podstawie art. 71 § 1 k.k. oraz na innych podstawach prawnych; wskazana w art. 86 § 1 k.k. (po średniku) granica 180 stawek dziennych odnosi się jedynie do przypadków łączenia grzywien orzeczonych na podstawie art. 71 § 1 k.k. w związku z warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności, przy czym w przypadku łączenia kilku takich grzywien z grzywnami orzeczonymi na innych podstawach prawnych, suma tych pierwszych nie może przekraczać 180 stawek dziennych.

18. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 2005.10.05, II AKz 234/05, LEX nr 166010

Wydanie wyroku łącznego jest obowiązkiem sądu w sytuacji spełnienia warunku określonego w art. 85 k.k., tj. istnienia właściwej, normatywnej relacji czasu popełnionych przestępstw do daty wydania pierwszego, chronologicznie, wyroku. Fakt, iż przestępstwo, które zostało popełnione przed datą takiego wyroku, zostało w innym postępowaniu objęte karą łączną, nie ma żadnego znaczenia w tej kwestii.

Brak warunków do wydania wyroku łącznego jako podstawa do umorzenia postępowania w oparciu o przepis art. 572 k.p.k., to taka sytuacja, w której nie zostały spełnione przesłanki ujęte w treści art. 85 k.k. W sytuacji gdy te warunki zostały spełnione, sąd ma obowiązek wydać wyrok łączny, bacząc, by przy kształtowaniu kary łącznej jej wymiar w zestawieniu z karą (lub karami) niepodlegającą połączeniu nie stwarzał dla skazanego większej dolegliwości niż ta, która wynikała z wykonania orzeczonych kar w układzie istniejącym przed procedowaniem w przedmiocie wyroku łącznego.

19. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 2005.09.22, II AKa 215/05, LEX nr 164579

Maksymalną karą łączną przewidzianą w art. 86 § 1 k.k. jest kara 15 lat pozbawienia wolności. Natomiast w sytuacji, gdy orzeczono za jedno z pozostających w zbiegu przestępstw, karę 25 lat pozbawienia wolności, podstawą tego orzeczenia winien być przepis art. 88 k.k. będący w istocie rzeczą *lex specialis*, do zasady wynikającej z art. 86 § 1 k.k.

20. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 2005.02.25, I KZP 36/04, OSNKW 2005/2/13

I. Zawarty w art. 85 k.k. zwrot: "zanim zapadł pierwszy wyrok" odnosi się do pierwszego chronologicznie wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego (kolejnych) przestępstwa.

II. Nadać powyższej uchwale moc zasady prawnej.

Glosy: Warylewski J., GSP-Prz.Orz. 2005/4/8; Raglewski J., OSP 2005/12/149.

21. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 2005.01.19, II AKa 274/04, KZS 2005/1/14

W aspekcie przedmiotowym związek zbiegających się realnie przestępstw wyrażają kryteria przedmiotowe poszczególnych przestępstw, a to bliskość czasowa ich popełnienia (największa - gdy czyny przestępcze popełniane są równocześnie lub bezpośrednio po sobie), osoby pokrzywdzonych (największa ścisłość związku zachodzi, gdy kilkoma przestępstwami pokrzywdzono tę samą osobę), rodzaj naruszonego dobra prawnego (im bardziej zbliżone dobra, tym większa bliskość przestępstw, zatem największa przy tożsamości dóbr), sposób działania sprawcy itd. W aspekcie podmiotowym chodzi o motywy bądź pobudki stymulujące sprawę, rodzaj i formę winy itd.

22. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 2004.11.18, II AKa 329/04, OSA 2005/5/34

1. W świetle art. 85 i art. 89 § 1 k.k. nie jest dopuszczalne orzeczenie w wyroku łącznym instytucji warunkowego zawieszenia wykonania wymierzonej łącznej kary pozbawienia wolności, w wypadku gdy karę taką wymierzono z połączenia wyroków, w których nastąpiły skazania wyłącznie na kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia ich wykonania.

2. Sprawca, któremu w wyroku wymierzono karę pozbawienia wolności z zastosowaniem instytucji z art. 69 k.k., ale wobec którego następnie zarządzono wykonanie tej kary na podstawie art. 75 k.k., jest osobą skazaną na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, w rozumieniu art. 89 § 1 k.k.

23. wyrok Sądu Najwyższego z 2004.09.17, IV KK 168/04, LEX nr 137460

O konieczności wydania wyroku łącznego lub braku takiej możliwości decyduje nie tylko stwierdzenie lub niestwierdzenie przesłanek materialnoprawnych określonych w Kodeksie karnym. Nie mniejsze znaczenie ma w takim wypadku sytuacja procesowa skazanego, ta zaś musi być rozumiana szeroko. Wiąże się ona nie tylko z koniecznością takiego ukształtowania kary w wyroku łącznym, by nie zwiększać dolegliwości ponad sumę kar wymierzonych odrębnie, lecz również z samą zasadnością wydania wyroku łącznego w sytuacji, gdy orzeczenie takie, w związku z wykonaniem w całości lub części kar za zbiegające się przestępstwa, doprowadziłoby do niczym nieuzasadnionego powtórnego ukarania skazanego. Wprawdzie art. 92 k.k. zawiera wskazanie, iż nie stoi na przeszkodzie wydaniu wyroku łącznego wykonane w całości albo w części poszczególnych kar wymierzonych za należące do ciągu lub zbiegające się przestępstwa, jednak zarówno ta dyrektywa, jak i inne przesłanki materialnoprawne nie mogą negatywnie wpływać na sytuację oskarżonego powstałą w wyniku wydania tego rodzaju orzeczenia. Jedną z podstawowych zasad procesu karnego jest określona w art. 4 k.p.k. zasada bezstronności, nakazująca organom prowadzącym postępowanie karne, we wszystkich jego stadiach, uwzględniać wszystkie okoliczności przemawiające zarówno na korzyść oskarżonego, jak i na jego niekorzyść. Z tej właśnie zasady należy wyprowadzić wniosek odnośnie zakazu pogarszania sytuacji oskarżonego także na etapie procedowania w oparciu o przepisy określone w rozdziale 60 k.p.k.

24. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2004.09.08, II AKa 305/04, Apel.-W-wa 2005/3/10

Przepis ten (art. 85 kk) wyraźnie stanowi, iż w przypadku, gdy sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono kary tego samego rodzaju lub inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną.

Użyte sformułowanie "orzeka" jednoznacznie wskazuje na to, iż w wypadku spełnienia przesłanek do orzeczenia kary łącznej sąd jest zobowiązany do jej orzeczenia.

25. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 2004.06.17, II AKa 173/04, OSAB 2004, z. 3, poz. 39

Wyrok łączny może orzekać kilka kar łącznych pod tym jednak warunkiem, że ich suma nie będzie dla skazanego mniej korzystna od wykonywania poszczególnych kar bądź wykonywanych kar łącznych orzeczonych uprzednio i kar jednostkowych za przestępstwa, które z braku warunków nie zostały objęte wyrokiem łącznym.

26. postanowienie Sądu Najwyższego z 2003.11.04, V KK 233/03, OSNKW 2004/1/6

Brak warunków do wydania wyroku łącznego, w rozumieniu art. 572 k.p.k., to nie tylko brak przesłanek materialnoprawnych określonych art. 85 k.k., niezbędnych do orzeczenia kary łącznej, lecz również sytuacja, w której wydanie wyroku łącznego byłoby możliwe po rozwiązaniu wcześniej orzeczonej kary łącznej, ale zastosowanie połączenia innych niż poprzednio kar nie byłoby dla skazanego korzystniejsze.

Glosa: Tyszkiewicz L., Prok.i Pr. 2005/7-8/191

27. wyrok Sądu Najwyższego z 2003.10.08, II KK 173/03, Prok.i Pr. 2004/5/13

Sąd orzekający w sprawie o wydanie wyroku łącznego nie może ponownie rozstrzygać kwestii prawomocnie rozstrzygniętych w podlegających łączeniu wyrokach, nie może "modyfikować" orzeczeń o karach zawartych w łączonych wyrokach ani też dokonywać zmian dotyczących zaliczenia tymczasowego aresztowania na poczet poszczególnych kar. Oznaczałoby to bowiem niedopuszczalną korektę prawomocnego orzeczenia zawartego w wyroku stanowiącym podstawę wyroku łącznego.

28. wyrok Sądu Najwyższego z 2003.08.29, WA 37/03, OSNwSK 2003/1/1871

W sytuacji przyjęcia przez sąd tzw. ciągu przestępstw, należy w kwalifikacji prawnej powołać także art. 91 § 1 k.k. Określa on bowiem instytucję prawa materialnego, a in concreto odzwierciedla razem z innymi przepisami, pełną treść materialną przypisanego przestępstwa.

29. postanowienie Sądu Najwyższego z 2002.10.01, V KK 73/02, LEX nr 56827

Utrwalony w orzecznictwie i doktrynie pogląd, że wymierzenie kary łącznej w wyroku łącznym nie może prowadzić do pogorszenia sytuacji skazanego wypracowany został na gruncie przepisów Kodeksu karnego z 1969 r., który to kodeks nie zawierał unormowania z art. 89, przewidzianego w nowym Kodeksie karnym. Nie ma żadnych przeszkód, by uznać, że racjonalny ustawodawca świadomie, wprowadzając to unormowanie, założył, że wymierzenie kary łącznej w pewnych wypadkach może prowadzić do pogorszenia sytuacji skazanego. W każdym razie nie stoją temu na przeszkodzie ani standardy konstytucyjne, ani standardy określone w ratyfikowanych umowach międzynarodowych chroniących uniwersalne prawa i wolności człowieka.

30. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 2002.07.18, II AKa 249/02, Prok.i Pr. 2003/5/18

W sytuacji, gdy wymierza się karę łączną na podstawie art. 91 § 2 k.k., tylko ten przepis należy powoływać. O ile wskazywanie również art. 86 § 1 k.k. uznać trzeba za zbędne, ale nie błędne, bo zasady wymiaru tej szczególnej postaci kary łącznej ten przepis także określa (o ile nie wyłącza go art. 91 § 3 k.k.), to na pewno art. 85 k.k. obok art. 91 § 2 k.k. nie może się znajdować, bowiem wchodzi w grę albo jeden, albo drugi z nich.

31. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 2001.11.21, I KZP 14/01, OSNKW 2002/1-2/1

Przepis art. 89 § 1 k.k. dotyczy orzekania o karze łącznej w ramach wyroku łącznego. Nie dotyczy on zatem orzekania o karze łącznej w razie jednoczesnego sądzenia sprawy kilku przestępstw pozostających w zbiegu realnym. W wypadku wymierzania kary łącznej, orzekanej za pozostające w zbiegu realnym i sądzone w tym samym postępowaniu przestępstwa, ewentualne warunkowe zawieszenie wykonania kary, określone w art. 69 k.k., sąd stosuje co do kary łącznej, nie zaś co do poszczególnych kar za zbiegające się przestępstwa. W tym ostatnim wypadku warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej

oznacza jednak - implicite - iż sąd zastosował instytucję warunkowego zawieszenia wykonania także do poszczególnych kar jednostkowych, wymierzonych za zbiegające się przestępstwa.

Glosy: Siwek M., Prok.i Pr. 2002/3/110; Kulik M., Prok.i Pr. 2002/4/97; Karpow M., PS 2003/7-8/180; Kala D., Prok.i Pr. 2003/7-8/111

Przegląd orzeczn.: Stefański R.A., WPP 2002/1/101; Stefański R.A., WPP 2002/2/68

32. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 2001.12.20, II AKa 495/01, OSAG 2002/1/4

(...) W pełni słusznie Sąd I instancji zauważył za Sądem Najwyższym, że przy rozważaniu kwestii wymiaru kary łącznej ocenić przede wszystkim należy, czy pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono kary jednostkowe, istnieje ścisły związek podmiotowy lub przedmiotowy, a ponadto, czy okoliczności, które zaistniały po wydaniu poprzednich wyroków przemawiają za korzystnym ukształtowaniem nowoorzekanej kary.

(...) W ocenie Sądu Apelacyjnego, kara orzekana w ramach wyroku łącznego, z jednej strony musi być postrzegana jako nowa kara, gdyż orzekana jest w sytuacji, gdy istnieje możliwość ocenienia całości działalności przestępczej skazanego, co nie było możliwe dla żadnego z sądów wydających wyroki jednostkowe, z drugiej strony, musi jednak stanowić próbę ukształtowania sytuacji skazanego w taki sposób, jak wyglądałaby ona, gdyby wszystkie zarzuty rozpoznane zostały w ramach jednego postępowania.

Sąd wydający wyrok łączny, nie może więc dokonać radykalnie odmiennej oceny stopnia szkodliwości czynów popełnionych przez skazanego, niż uczyniłyby to sądy wydające wyroki jednostkowe. (...)

33. uchwała Sądu Najwyższego z 2000.10.25, I KZP 29/00, OSNKW 2000/11-12/94

Zasady orzekania i granice kary łącznej pozbawienia wolności i ograniczenia wolności za przestępstwa skarbowe (art. 22 § 1 pkt 2 i 3 k.k.s, w zw. z art. 39 k.k.s.) i inne przestępstwa (art. 32 pkt 2 i 3 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k.) są identyczne, co przemawia za dopuszczalnością łączenia kar tego rodzaju w przypadku zbiegu przestępstw obu tych kategorii, natomiast odmienne uregulowanie jedynie granic kary łącznej grzywny na gruncie kodeksu karnego i kodeksu karnego skarbowego nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu kary łącznej grzywny w przypadku skazania za przestępstwo skarbowe i inne przestępstwo, z tym że granice kary tego rodzaju będzie wówczas wyznaczał przepis art. 39 k.k.s.

Przegląd orzeczn.: Stefański R.A. WPP 2001/1/98

Glosa aprobująca: Błachnio A. Palestra 2001/7-8/217

34. uchwała Sądu Najwyższego z 2000.10.25, I KZP 28/00, OSNKW 2000/11-12/91

Unormowanie zawarte w art. 89 § 1 k.k. nie daje podstaw do orzeczenia wyrokiem łącznym kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania w sytuacji, gdy łączeniu podlegają wyłącznie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania.

Glosy: Wysocki D. OSP 2001/3/49; Misztal-Konecka J. PS 2001/7-8/126; Gramza Ł. OSP 2001/9/124; Zwolak P. PS 2002/4/114

Przeгляд orzeczn.: Stefański R.A., WPP 2001/1/98; Gałuszka A., Cz.PKiNP 2001/1/213

35. uchwała Sądu Najwyższego z 2000.08.11, I KZP 17/00, OSNKW 2000/7-8/56

Przestępstwa popełnione w formie dokonania i usiłowania mogą wchodzić w skład jednego ciągu przestępstw w rozumieniu art. 91 § k.k.

Glosy: : Wąsek A., OSP 2001/1/8; Majewski J. Palestra 2001/1-2/242; Gajewski M., OSP 2001/9/123; Lachowski J., M.Prawn. 2001/16/845;

Przeгляд orzeczn.: Zabłocki S., Palestra 2000/9-10/160; Gałuszka A., Cz.PKiNP 2001/1/213

36. postanowienie Sądu Najwyższego z 4.07.2007 r., V KK 419/06, OSNKW 2007, z. 10, poz. 74

Granice wymiaru kary łącznej, określone w art. 86 § 1 in princ. k.k., obowiązują, lege non distinguente, zarówno w wypadku jednoczesnego orzekania tej kary, jak i w wypadku orzekania jej w wyroku łącznym - niezależnie od tego, czy wyrokami podlegającymi łączeniu orzeczono wyłącznie kary za poszczególne przestępstwa, czy także kary łączne.

37. wyrok Sądu Najwyższego z 21.08.2007 r., II KK 96/07 Biul.PK 2007, nr 15, poz. 5

1. Ustawodawca nie unormował odrębnie kwestii orzekania kary łącznej w wyroku łącznym. Mimo oczywistej możliwości nie uzupełnił treści art. 85 k.k. czy 86 § 1 k.k., tak by przy orzekaniu kary łącznej w wyroku łącznym sąd brał za podstawę, w miejsce kar jednostkowych wymierzanych za zbiegające się przestępstwa, kary łączne, jeżeli zostały orzeczone w poszczególnych sprawach. Jednoznaczne językowo brzmienie przytoczonego wyżej fragmentu art. 86 § 1 k.k. (przy braku odmiennej regulacji) zobowiązywało sąd do rozwiązania kary łącznej orzeczonej w uprzednim wyroku łącznym i wymierzenie nowej kary łącznej w granicach od najsurowszej z kar jednostkowych orzeczonych tymi wyrokami do sumy kar orzeczonych za poszczególne przestępstwa.

2. Artykuł 86 § 1 k.k. nie wyklucza możliwości wymiaru kary łącznej przy zasadzie kumulacji, co stoi w sprzeczności z tezą, iż istnieje ustawowe wymaganie orzekania kary łącznej w sposób korzystny dla skazanego. Wymierzenie in concreto kary łącznej przy stosowaniu zasady kumulacji, uzasadnionego rezultatem dokonanych ocen, nie jest sprzeczne z prawem ani z aksjologią ustawy.

3. Nie ma zatem żadnych podstaw do zaakceptowania tezy, że "granice nowej kary łącznej wyznaczają także poprzednie kary łączne"

4. Nie sposób zaakceptować tezę, że racjonalizacja kary orzekanej jako kara łączna w wyroku łącznym musi być rozumiana wyłącznie jako łagodzenie i mieć zatem charakter jednokierunkowy.

Pozbawienie praw publicznych bez wskazania, za który z przypisanych rozbojów jest orzeczone, obraża art. 40 § 2 w zw. z art. 90 § 1 i 2 k.k. Skoro zaś wymierzono je tylko "łącznie" za wszystkie rozboje, orzeczenie takie podlega uchyleniu.

II. Problematyka procesowa:

1. wyrok Sądu Najwyższego z 2007.04.25, III KK 83/07, LEX nr 277247

W postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego obowiązuje przepis art. 366 § 1 k.p.k. obligujący przewodniczącego rozprawy do takiego kierowania jej przebiegiem, aby wyjaśnione zostały wszystkie okoliczności sprawy. Te okoliczności winny być wyjaśnione w sposób pozwalający na dokładne ustalenie, czy zachodzą warunki do wydania wyroku łącznego, przy czym nie jest wystarczające ograniczenie się do zbadania przesłanek z art. 85 k.k., to jest ustalenie, że przypisane skazanemu prawomocnymi wyrokami przestępstwa, pozostające w zbiegu realnym, popełnione zostały przed wydaniem pierwszego, choćby nieprawomocnego wyroku.

Konieczne jest nadto:

- dokładne ustalenie treści prawomocnych wyroków na podstawie akt spraw jednostkowych, z uwzględnieniem rozstrzygnięć sądów odwoławczych, a także ich modyfikacji w toku postępowania wykonawczego poprzez decyzje o warunkowym przedterminowym zwolnieniu, warunkowym zawieszeniu wykonania kary orzeczonej w wymiarze bezwzględny, zarządzeniu wykonania kary warunkowo zawieszony itp.,

- zbadanie, czy nie zachodzi ujemna przesłanka procesowa przewidziana art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., z uwagi na wcześniejsze wydanie prawomocnego wyroku łącznego, zawieszono sprawę w przedmiocie wyroku łącznego dotyczącego tych samych skazań, czy też prawomocnego umorzenia postępowania w tym przedmiocie.

2. wyrok Sądu Najwyższego z 2007.03.01, V KK 4/07, OSNKW 2007/4/36

W razie wymierzenia przez sąd okręgowy kary dożywotniego pozbawienia wolności za jedno przestępstwo, bądź jako kary łącznej w postępowaniu zwyczajnym, albo w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego, apelację rozpoznaje, zgodnie z art. 29 § 2 k.p.k., sąd apelacyjny w składzie pięciu sędziów.

3. postanowienie Sądu Najwyższego z 2006.12.20, I KZP 32/06, OSNKW 2007/1/3

Jeżeli sąd wyższego rzędu stwierdzi na rozprawie, że tylko wyrok, albo wyroki tego sądu nie spełniają warunków do orzeczenia kary łącznej z innymi karami, orzeczonymi wyrokami sądów niższego rzędu, ale spełniają te warunki wyroki sądów niższego rzędu, to co do nich wydaje wyrok łączny, natomiast w zakresie wyroków niespełniających warunków do wydania wyroku łącznego, umarza postępowanie (art. 572 k.p.k.).

Zob. też przegląd orzecz.: Stefański R.A., WPP 2007/2/92.

4. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 2006.12.18, II AKa 324/06, KZS 2007/2/77

Rozstrzygnięcie co do zaliczenia tymczasowego aresztowania jest częścią prawomocnego wyroku i dopóki nie zostanie zmienione zgodnie z przepisami prawa procesowego, to rozstrzygnięcie takie nie może być zmieniane także przy wydawaniu wyroku łącznego, który obejmuje wyrok, w którym takie zaliczenie tymczasowego aresztowania zostało zastosowane.

5. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 2006.02.16, II AKa 26/06, LEX nr 191749

Brak jest podstaw do ingerencji sądu orzekającego w przedmiocie wydania nowego wyroku łącznego, wbrew normie z art. 575 § 1 k.k., ograniczającej orzeczeniem zakres utraty mocy obowiązującej poprzedniego wyroku łącznego.

Sąd wydając nowy wyrok łączny nie ma obowiązku zawierania w nim orzeczenia o rozwiązaniu poprzedniego wyroku łącznego, w okolicznościach o jakich mowa w art. 575 § 1 k.p.k., a tym bardziej do ograniczenia tego rozwiązania tylko do jednego rodzaju kary łącznej, co do którego dostrzega podstawę do odmiennego od poprzedniego rozstrzygnięcia, bowiem narusza to wskazany wyżej przepis, z którego wynika, iż z mocy samego prawa, w sytuacji takiej cały poprzedni wyrok łączny utracił swój byt prawny.

6. Wyrok Sądu Apelacyjnego Lublinie z 2006.01.17, II AKa 302/05, LEX nr 168026

1. Niedopuszczalne jest ingerowanie w prawomocny wyrok łączny przez wykorzystanie uregulowania zawartego w art. 575 § 1 k.p.k. i stwierdzenie, że wyrok taki stracił moc tylko po to, aby dokonać połączenia kar w innej konfiguracji czy naprawić błędne rozstrzygnięcie, jakie zapadło w prawomocnym wyroku łącznym.

2. Skoro objęcie postępowaniem, tym uzupełniającym, dotyczy wszystkich znanych sądowi wyroków skazujących, to nie może budzić wątpliwości fakt, że - przy właściwym odczytaniu zwrotu "zanim zapadł pierwszy wyrok" - może dojść w jednym wyroku łącznym do kilku realnych zbiegów grup przestępstw, za które sąd - w wyroku łącznym - orzeknie kilka kar łącznych, pozostających w zbiegu realnym i podlegających odrębnemu wykonaniu. Może to dotyczyć zarówno kar pozbawienia wolności, kar grzywny, jak i innych kar podlegających łączeniu.

7. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 2005.12.28, II AKz 308/05, LEX nr 166034

Powaga rzeczy osądzonej (art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.) w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego stanowi przeszkodę do wydania wyroku łącznego tylko wówczas, gdy przedmiotem takiego wcześniejszego postępowania były wszystkie tożsame wyroki, co do których zapadło prawomocne orzeczenie rozstrzygające kwestie orzeczenia kary (kar) łącznej. Jeżeli wyroki te, w różnym układzie, były przedmiotem dwóch, lub więcej, postępowań o wydanie wyroku łącznego, ale w żadnym z tych postępowań

zakresem orzekania nie były objęte wszystkie wydane wobec skazanego wyroki, to oczywiste jest, że nie można mówić o istnieniu przeszkody ujętej w treści art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

8. wyrok Sądu Najwyższego z 2005.10.03, V KK 151/05, LEX nr 157208

Ukonstytuowany w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. bezwzględny zakaz równoległego prowadzenia postępowań karnych dotyczących tego samego przedmiotu procesu, w stosunku do tej samej osoby, ma pełne odniesienie do postępowań w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Warunkiem zachowania wymaganej w takim wypadku tożsamości podmiotowo-przedmiotowej, poza tą samą osobą skazanego, jest to, aby równoległe prowadzone postępowania odnosiły się do tych samych wyroków jednostkowych, a więc orzeczeń obejmujących te same czyny tej samej osoby.

Rozważenie wystąpienia, określonych w art. 17 § 1 k.p.k., przesłanek warunkujących dopuszczalność postępowania karnego jest obowiązkiem organu procesowego na każdym etapie tego postępowania i to bez konieczności odsyłania do odpowiedniego stosowania przepisów wskazanych w art. 574 k.p.k.

9. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 2005.06.08, II AKzw 273/05, OSA 2007/6/31

1. Wydanie wyroku łącznego, obejmującego wchodzące w jego skład odrębne wyroki, którymi orzeczono kary pozbawienia wolności, z odbycia reszty których skazany został warunkowo zwolniony, nie może być uznane za nową lub poprzednio nieznaną okoliczność istotną dla rozstrzygnięcia, w rozumieniu art. 24 § 1 k.k.w. Późniejszy w dacie, w stosunku do postanowienia o warunkowym zwolnieniu, wyrok łączny nie jest bowiem nową okolicznością, a nowym orzeczeniem podlegającym wykonaniu.

2. Postanowienie o warunkowym przedterminowym zwolnieniu z odbycia reszty kar jednostkowych z chwilą uprawomocnienia się wyroku łącznego, właśnie z tego powodu, traci przymiot wykonalności. Natomiast dyrektywa zawarta w art. 576 § 1 k.p.k., odnosząca się bezpośrednio do wyroków podlegających połączeniu w wyroku łącznym, a pośrednio również do orzeczenia o warunkowym przedterminowym zwolnieniu z odbycia reszty kar jednostkowych wymierzonych tymi wyrokami, nie działa *ex lege*, a określa podstawę prawną do podejmowania odpowiednich decyzji wykonawczych, również w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty podlegającej obecnie wykonaniu kary łącznej orzeczonej wyrokiem łącznym.

10. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 2005.04.28, II AKa 355/04, LEX nr 164563

1. Art. 575 § 1 k.p.k. rozumieć należy w ten sposób, że o potrzebie wydania nowego wyroku łącznego, w miejsce dotychczasowego, który wówczas traci moc, nie decyduje fakt ujawnienia się jakiegokolwiek kolejnego skazania tej samej osoby, nie objętego dotychczasowym wyrokiem łącznym, lecz tylko takiego, które - w świetle przesłanek z art. 85 k.k. - nadaje się do połączenia z wszystkimi bądź z co najmniej z jednym ze skazań

objętych istniejącym wyrokiem łącznym. W przeciwnym wypadku nie zachodzą bowiem żadne podstawy od uznania, iż dotychczasowy węzeł prawomocnie połączonych kar, będący pochodną realnego zbiegu przestępstw o jakim mowa w tym przepisie, uległ bądź powinien ulec rozłączeniu.

2. Zwrot "zanim zapadł pierwszy wyrok" odnieść należy do chronologicznie pierwszego wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego (kolejnych) przestępstw.

3. W świetle prawa orzeczenia obejmujące skazania, które wobec upływu okresów próby i dalszych 6 miesięcy uległy zatarciu już nie istnieją i nie mogą być wzięte pod uwagę jako podstawa łączenia kar.

11. wyrok Sądu Najwyższego z 2005.02.18, V KK 458/04, LEX nr 159367

Problem rzeczy osądzonej może wystąpić w procesie karnym nie tylko przy orzekaniu w przedmiocie odpowiedzialności za popełniony czyn, ale także w odniesieniu m.in. do wydania wyroku łącznego. Tak więc negatywna przesłanka procesowa w postaci rei iudicatae pojawia się również wtedy, gdy zapadły dwa wyroki łączne obejmujące te same skazania na kary jednostkowe.

12. Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 2005.01.20, I KZP 30/04, OSNKW 2005/1/2

Kara pozbawienia wolności uznana za odbytą w rozumieniu art. 82 k.k. podlega zaliczeniu w całości - na podstawie art. 577 k.p.k. - na poczet kary tego rodzaju orzekanej w wyroku łącznym obejmującym skazanie na karę, z której wykonania skazany został warunkowo przedterminowo zwolniony.

Glosy aprobujące: Szewczyk M., OSP 2005/9/102 ; Zalewski W. GSP-Prz.Orz. 2005/3/12; Giętkowski R., GSP-Prz.Orz. 2005/4/9; przegląd orzeczn.: Stefański R.A., WPP 2006/1/81.

13. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 2004.11.30, II AKa 234/04, Prok.i Pr. 2006/1/39

Wprawdzie w myśl art. 572 k.p.k. w razie braku warunków do wydania wyroku łącznego, o umorzeniu postępowania sąd orzeka postanowieniem, jednak zasada ta nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym, gdyż umorzenie postępowania następuje wówczas po uchyleniu wyroku łącznego wydanego przez sąd pierwszej instancji, a o tym zawsze orzeka się wyrokiem, co wynika z treści art. 456 k.p.k. (zob. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 1974 r., III KRN 31/74, OSNKW 1974, nr 9, poz. 173).

14. wyrok Sądu Najwyższego z 2004.11.17, V KK 326/04, LEX nr 141340

1. Przepisy regulujące postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego oraz zawarta w art. 574 k.p.k. reguła odpowiedniego stosowania przepisów o postępowaniu zwyczajnym przed sądem I instancji dają podstawę do twierdzenia, iż wyrok łączny uzyskuje materialną prawomocność, którą uchyla jedynie wydanie nowego wyroku łącznego w warunkach określonych w art. 575 k.p.k. Przymiot materialnej prawomocności uzyskuje również postanowienie o umorzeniu postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, wydane na podstawie art. 572 k.p.k.

2. Odpowiednie stosowanie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego decyduje o powstaniu ujemnej przesłanki procesowej o charakterze bezwzględny w każdym przypadku, gdy po wydaniu prawomocnego wyroku łącznego lub postanowienia o umorzeniu postępowania w tej kwestii na podstawie art. 572 k.p.k., dojdzie do rozpoznania wniosku domagającego się wydania wyroku łącznego w odniesieniu do tej samej osoby i tych samych wyroków skazujących różnych sądów.

15. Wyrok Sądu Apelacyjnego Krakowie z 2004.10.26, II AKa 217/04, KZS 2004/11/17

Sąd orzekający w sprawie wydania wyroku łącznego nie może ponownie rozstrzygać kwestii prawomocnie rozstrzygniętych w wyrokach podlegających łączeniu, to jest nie może "modyfikować" orzeczeń o karach zawartych w tych wyrokach, ani o zaliczeniu tymczasowego aresztowania, nawet jeśli są one błędne.

16. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 2004.07.15, II AKz 223/04, KZS 2004/7-8/59

Skoro skazany nie uczestniczył w rozprawie, na której zapadło zaskarżone postanowienie (umarzające postępowanie o wydanie wyroku łącznego - dop. KZS), ani nie był obecny przy ogłoszeniu tego postanowienia, to termin do wniesienia przez niego zażalenia liczyć należy od dnia doręczenia mu odpisu postanowienia (art. 100 § 2 i art. 460 k.p.k.). Nie ma przy tym znaczenia, że w rozprawie uczestniczył obrońca skazanego. Wprawdzie ustawa nie przewiduje doręczania odpisów postanowień zapadłych na rozprawie, ale słusznie zwraca się uwagę w doktrynie, że tak formalistyczne podejście nie byłoby słuszne, gdy strona nie uczestniczyła w rozprawie, bo mogłoby się to wiązać z potrzebą przywracania terminu zawitego do wniesienia środka odwoławczego z uwagi na ujawnienie się przyczyny niedotrzymania terminu niezależnej od strony.

17. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 2004.05.27, II AKa 187/04, Apel.-Gda. 2004/1-2/124

W sytuacji, gdy część wstępna wyroku łącznego nie zawiera opisów wyroków, na które się sąd powołuje - stanowi to nie tylko wyraźne uchybienie wymogowi ustawowemu, przewidzianemu w art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., ale także powoduje praktyczną nieczytelność i niezrozumiałość wyroku, który przecież stanowi samoistną całość i nie może być odszyfrowany poprzez studiowanie akt sprawy.

18. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 2003.10.28, II AKa 268/03, Prok. i Pr. 2004/9/28

Opisując wyroki objęte procesem w przedmiocie wydania wyroku łącznego (z wniosku lub z urzędu), winno się wskazać przestępstwa i wymierzone zań kary, albowiem to właśnie kary jednostkowe podlegają łączeniu (por. wyrok SA w Lublinie z dnia 18 lipca 2002 r., sygn.

III AKa 164/02, Prok. i Pr. 2003, nr 4, poz. 32 oraz wyrok SN z dnia 25 lipca 1972 r., sygn. V KRN 285/72 - niepublikowany); oczywiście, po wskazaniu kar jednostkowych winna zostać opisana kara łączna, albowiem wymiar tej kary winien być uwzględniony w procesie kształtowania wymiaru nowej kary łącznej tak, aby nie była ona bardziej dolegliwa niż wykonanie poprzednio orzeczonej (lub orzeczonych) kary łącznej oraz innych kar jednostkowych.

19. wyrok Sądu Najwyższego z 2003.10.08, II KK 173/03, Prok. i Pr. 2004/5/13

Sąd orzekający w sprawie o wydanie wyroku łącznego nie może ponownie rozstrzygać kwestii prawomocnie rozstrzygniętych w podlegających łączeniu wyrokach, nie może "modyfikować" orzeczeń o karach zawartych w łączonych wyrokach ani też dokonywać zmian dotyczących zaliczenia tymczasowego aresztowania na poczet poszczególnych kar. Oznaczałoby to bowiem niedopuszczalną korektę prawomocnego orzeczenia zawartego w wyroku stanowiącym podstawę wyroku łącznego.

20. wyrok Sądu Najwyższego z 2003.06.04, V KK 61/03, LEX nr 78842

Wydając zaskarżony wyrok, Sąd Rejonowy w G. nie dysponował wszystkimi dowodami, istotnymi dla prawidłowego rozstrzygnięcia, skoro pominął prawomocne decyzje o zarządzeniu wykonania kar pozbawienia wolności w sprawach Sądu Rejonowego w K. i Sądu Rejonowego w G. W rezultacie, nie był w stanie dokonać pełnej oceny całokształtu materiału dowodowego i wydał wyrok łączny wbrew wymaganiom, o których mowa w art. 410 i art. 366 § 1 kpk. To uchybienie jest rażące oraz niewątpliwie mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

21. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 2002.08.14, II AKa 75/02, OSA 2004/6/44

Wprawdzie art. 571 § 1 k.p.k. stwierdza, że "sąd w razie potrzeby zwraca się do zakładów karnych, w których skazany przebywał, o nadesłanie opinii o zachowaniu się skazanego w okresie odbywania kary, jak również informacji o warunkach rodzinnych, majątkowych i co do stanu zdrowia skazanego oraz danych o odbyciu kary z poszczególnych wyroków", to jednak zwrotu "w razie potrzeby" nie należy rozumieć jako sytuacji wyjątkowej, która będzie zachodzić jedynie w sporadycznych wypadkach. Wręcz przeciwnie, w sprawach o wydanie wyroku łącznego, zwracanie się przez sąd o informacje i opinie, o których mowa w cytowanym wyżej przepisie k.p.k., powinno być w praktyce sądów obowiązującą regułą, która tylko w wyjątkowych sytuacjach może doznawać wyjątków.

22. wyrok Sądu Najwyższego z 2002.05.08, III KK 131/02, LEX nr 53319

W sytuacji gdy wszystkie z dokonanych przestępstw, za które orzeczono kary podlegające łączeniu, skazany popełnił w stanie ograniczonej w znacznym stopniu poczytalności, na Sądzie Rejonowym ciążył obowiązek wyznaczenia dla skazanego, nie mającego obrońcy z wyboru, obrońcy z urzędu. Do postępowania o wydanie wyroku łącznego stosuje się bowiem odpowiednio przepisy o postępowaniu zwyczajnym przed

sądem pierwszej instancji (art. 574 kpk). Oznacza to m.in., że jeśli skazany należy do kategorii osób wymienionych w art. 79 § 1 lub 2 kpk, to musi mieć obrońcę także w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego, a udział obrońcy w rozprawie jest w tych wypadkach obligatoryjny.

23. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 2001.10.18, II AKa 248/01, KZS 2001/11/37

Gdy w sprawie o wyrok łączny skazany jest pozbawiony wolności i sąd nie sprowadza go na rozprawę, powinien mu wyznaczyć obrońcę z urzędu, by zachowana została równość stron, która jest podstawą gwarancji rzetelności procesu (art. 6 Konwencji Europejskiej w zw. z art. 95 Konstytucji).

24. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 1999.01.21, II AKz 355/98, OSA 1999/7-8/59

Przepis art. 422 § 2 k.p.k., który zgodnie z art. 574 k.p.k. ma zastosowanie w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego, stosuje się wobec oskarżonego pozbawionego wolności, który nie ma obrońcy i nie był obecny podczas ogłaszania wyroku i tylko w tym przypadku termin siedmiodniowy biegnie od daty doręczenia oskarżonemu wyroku.

25. Wyrok Sądu Apelacyjnego e Lublinie z 2000.11.30, II AKa 230/00, Prok.i Pr. 2001/9/27

Wydanie nowego wyroku łącznego, obejmującego kary jednostkowe podlegające połączeniu w poprzednim wyroku łącznym i karę z innego jeszcze wyroku (dotychczas nie objętego wyrokiem łącznym) nie może doprowadzać do pogorszenia sytuacji skazanego. Wprawdzie węzeł poprzedniego wyroku łącznego (...) uległ rozwiązaniu i jako podstawa nowo ferowanej kary łącznej muszą być brane wszystkie kary jednostkowe nim objęte (...), to jednak nie może to skutkować "nieopłacalności" dla skazanego wydania nowego wyroku łącznego.

26. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 1998.11.10, II AKz 316/98, OSA 1999/2/14

Umorzenie postępowania w trybie art. 572 k.p.k. swoją istotą procesową odpowiada kontroli przewidzianej w art. 339 § 3 k.p.k. Zgodnie więc z treścią art. 339 § 5 k.p.k., postanowienie o umorzeniu postępowania winno zapadać na posiedzeniu, którego przebieg wymaga sporządzenia protokołu - art. 143 § 1 pkt 10 k.p.k. * [obecnie - jeśli stawia się na nim strony – przyp. D.K.].